

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVÍŠTĚ
V TELČI

AKTUALITA

Z hromady kamení opět památka. V Herálci byla dokončena obnova barokních Božích muk z 18. století

V Telči 3. června 2025

Drobné sakrální památky tvoří nedílnou součást české krajiny. Jedna z nich – malebná Boží muka u Herálce na Havlíčkobrodsku – prošla na základě upozornění místních občanů kompletním restaurováním.

Boží muka, která se nacházejí u cesty směrem k novému hřbitovu za obcí Herálec, pocházejí z roku 1767 a jsou dílem neznámého autora. Jedná se o hodnotný příklad lidového baroka, které vyniká bohatým tvaroslovím. Objekt je zhotoven ze žuly a v krajině tvoří malebnou dominantu.

Památka byla vážně poškozena při dopravní nehodě. Nárazem vozidla se boží muka rozpadla na jednotlivé díly. Některé z nich byly silně poškozené, nejvíce zasažena byla vrcholová kaplice s koulí. Restaurátorský zásah zahrnoval opravu jednotlivých částí, očištění povrchu porostlého mechy a lišejníky a pokrytého prachovými exhalacemi. Doplněn byl i ztracený kovový křížek, který byl rekonstruován dle historické fotografie. Investorem celé akce je obec Herálec u Havlíčkova Brodu, která k úhradě čerpala prostředky z pojištění vozidla.

Při osazování na původní místo bylo, stejně jako v minulosti, využito v zemi rostlé skály, na níž byly zpět položeny dva mohutné žulové základové kameny vytvářející rovinu. Během následného sestavování jednotlivých dílů se sama vyřešila problematika původního zešíkmení navazujících ploch, kde bez druhotného vyklínování hrozilo silné narušení osově souměrnosti objektu. V případě heráleckých Božích muk se lidovost, tedy styl tzv. selského baroka neprojevuje jen milou a poctivou snahou o nápodobu „moderních“ stylových zdobných prvků 18. století, ale i ručním zpracováním velmi tvrdého materiálu, (žuly v rozměrných dílech), které sebou nese výraznou nepřesnost. Nerovnost navazujících ploch, byla v minulosti vyrovnávána až při sestavování jednotlivých dílů, což restaurátoři mohli využít v závěru prací.

„Výsledkem restaurování jsou Boží muka obnovená ve své původní podobě a v původním technickém řešení, bez novodobých vylepšení. Třešinkou na pomyslném dortu je vsazení malého křížku do vrcholu památky a lehký lazurní vápenný nátěr, kterým se v minulosti podobné památky pravidelně zkrášlovaly“, konstatuje Soňa Wolfšchützová z telčského pracoviště NPÚ, která nad obnovou prováděla odborný dohled. Boží muka tak zůstávají věrná svému historickému výrazu a zároveň budou dostatečně chráněna před vnějšími vlivy.

Boží muka jsou především symbolem víry. Patří mezi drobné památky, jimiž byla v období rekatolizace poseta barokní krajina, mnohé stavby zároveň sloužily jako orientační bod. Dnes je obecně vnímána především estetická role památky, která byla restaurováním zviditelněna a posílena. Obnova Božích muk je významným krokem k zachování historického dědictví regionu a poselství budoucím generacím.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je naplňovat v Kraji Vysočina posláním odborné instituce památkové péče dané zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Telči také zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu, organizuje cyklus přednášek Rodinné stříbro – Památky kolem nás a provádí archeologické průzkumy. Další informace najdete na www.npu.cz/uop-telc.

Kontakt:

Mgr. Soňa Wolfschützová, DiS., specialista pro restaurování, NPÚ ÚOP v Telči, **773 793 399**, e-mail:

wolfschutzova.sona@npu.cz

Ilona Ampapová, prezentace a práce s veřejností, NPÚ ÚOP v Telči, **724 663 511**, e-mail:

ampapova.ilona@npu.cz